

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย และการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย
ชุมชนเขาตาลอ 2 ในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

The factors related to community participation on management and awareness
of solid waste management at Baan Kao Taloh 2, in Nongprue Municipality,
Bang Lamung District, Chonburi Province

สุภาวดี เสนาฤทธิ์¹, วสุธร ตันวัฒนกุล², สุนิสา แสงจันทร์^{3*}
Supawadee Sanarit¹, Vasuton Tanvatanakul², Sunisa Sangjun^{3*}

¹นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา

²รองศาสตราจารย์ สถาบันพระบรมราชชนก

³อาจารย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

¹Master of Public Health, Burapha University

²Associate Professor, Praboromarajchanok Institute

³Lecturer, Faculty of Public Health, Burapha University

Corresponding author. Email: sunisasangjun@hotmail.com

(Received: June 1, 2023; Revised: August 26, 2023; Accepted: September 10, 2023)

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายและหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยและการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย ของประชาชนชุมชนเขาตาลอ 2 ในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 หลังคาเรือน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเองและผ่านการตรวจสอบคุณภาพวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติอ้างอิง ไคสแควร์ และสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่าความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการมีจิตสำนึก ความรู้ในภาพรวม ทั้งสามด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง การมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ตัวแปรที่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ อาชีพมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ($p=0.009$) ความรู้ทั้งสามด้าน (การจัดการขยะมูลฝอย การมีส่วนร่วมและการมีจิตสำนึก) มีความสัมพันธ์ทางลบกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ($r = 0.165$ $p = 0.004$) และการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย ($r = 0.192$ $p = 0.001$) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนบุคคลอาชีพ และความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน

คำสำคัญ: การจัดการขยะมูลฝอย; การมีส่วนร่วม; การมีจิตสำนึก

Abstract

The objective of this research was to explain the relationship between factors and community participation on management and awareness of proper waste disposal management among the residents of Baan Kao Taloh 2 at Nongprue Municipality, Bang Lamung District, Chonburi Province. The study included a sample group of 300 households, and data was collected through a questionnaire that underwent quality checks. The data was analyzed using descriptive and inferential statistics, including Chi-square and Pearson correlation as inferential statistics.

The research findings indicated that the knowledge regarding solid waste management, community participation, awareness, and knowledge in all three aspects (solid waste management, participation, and awareness), were predominantly at a high level. Opinions regarding the state of the solid waste management problem and community participation were mostly at a moderate level. However, the awareness of proper waste disposal was predominantly at a high level. Statistically significant relations were found between the variables. Occupation showed a significant relation with community participation in solid waste management ($p=0.009$). Furthermore, it was discovered that knowledge in all three aspects have a negative correlation with community participation in solid waste management and awareness of proper waste disposal. The opinions about the state of the solid waste management problem, while having a positive correlation with community participation ($r = 0.165$, $p = 0.004$) and awareness of proper waste disposal ($r = 0.192$, $p = 0.001$). Related organizations should prioritize factors such as occupation and opinions regarding the state of the solid waste management problem in the community.

Keywords: Solid Waste Management; Participation; Awareness

1. บทนำ

ปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาสำคัญระดับประเทศและสะสมมายาวนาน ในภาพรวมทั้งประเทศและท้องถิ่น เนื่องจากปริมาณขยะมูลฝอยที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี และมีแนวโน้มมากขึ้นเรื่อย ๆ ในเขตเทศบาลหนองปรือก็มีปัญหาขยะมูลฝอยเช่นกัน ด้วยสาเหตุมาจากการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ความเจริญทางด้านเทคโนโลยี และมีแนวโน้มการบริโภคของประชากรเพิ่มมากขึ้น (เทศบาลเมืองหนองปรือ, 2562) อาจกล่าวได้ว่าปัญหาขยะมูลฝอยเป็นสิ่งที่เพิ่มขึ้นตามการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจและนำมาซึ่งผลกระทบต่อชุมชนทั้งเหตุรำคาญ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์พาหะนำโรค เกิดสภาพความไม่สวยงามไม่น่าดู และเกิดความขัดแย้งของประชาชนในพื้นที่ ปัจจุบันจังหวัดชลบุรีมีปริมาณขยะมูลฝอยประมาณ 3,107 ตัน/วัน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ 250 ตัน/วัน มีการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง 2,370 ตัน/วัน และมีขยะมูลฝอยที่กำจัดไม่ถูกต้อง 487 ตัน/วัน ขยะมูลฝอยส่วนใหญ่ถูกบริหารจัดการเองโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อีกทั้งจังหวัดชลบุรีก็ยังมีขยะมูลฝอยอีกจำนวนมากที่ยังไม่สามารถกำจัดได้หมดสิ้นและต้องใช้เวลาอันยาวนานกว่าจะได้รับการกำจัดซึ่งต้อง ส่งไปกำจัดในพื้นที่จังหวัดสระบุรี และ จังหวัดระยอง (กรมควบคุมมลพิษ, 2565)

เทศบาลเมืองหนองปรือ ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่มีปัญหาเกี่ยวกับการขยะมูลฝอยเช่นเดียวกัน โดยพบว่าปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น จำนวน 111.69 ตัน/วัน ขยะที่เก็บขนได้ จำนวน 110 ลูกบาศก์เมตร/วัน และขยะที่กำจัดได้ จำนวน 100 ลูกบาศก์เมตร/วัน กำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธี เทกองบนพื้น ฝังกลบอย่าง

สุลักษณะ หมักทำปุ๋ย (เทศบาลเมืองหนองปรือ, 2566) ชุมชนเขาตาโล 2 เป็นชุมชนหนึ่งในเทศบาลหนองปรือ และเป็นอีกชุมชนที่มีปัญหาในเรื่องของปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก การดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนนั้นอาจกล่าวได้ว่ายังขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญในการจัดการขยะมูลฝอยที่ยั่งยืน อีกทั้งจิตสำนึกที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนนั้นยังค่อนข้างจำกัด เนื่องด้วยประชาชนในพื้นที่บางส่วนเป็นประชากรแฝง ที่มาพักอยู่ในชุมชนเขาตาโล 2 (สำนักงานทะเบียน เขตพื้นที่ ท้องถิ่นเทศบาลเมืองหนองปรือ จังหวัดชลบุรี, 2562) และลักษณะพื้นที่ที่เป็นทางผ่านไปเมืองพัทยา มีผู้คนสัญจรผ่านไปมาทำให้เกิดการนำขยะมาทิ้งในชุมชนและการลักลอบทิ้งในพื้นที่ว่างเปล่า

การดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนสิ่งที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งคือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนรวมถึงการมีจิตสำนึกเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย การมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่น (ธนากร รัตตะจารุ, 2564) รวมถึงการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนก็เช่นกัน การมีส่วนร่วมทำให้เกิดการปฏิบัติและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงต่อไปได้ สำหรับการสร้างจิตสำนึกนั้นเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาที่บุคคลนั้นมีความรับผิดชอบต่อนตนเองและสังคม (สุรัชย์ วัฒนจันทร์, 2554) เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้คนรู้จักการเสียสละ การร่วมแรงร่วมใจในการทำประโยชน์เพื่อสังคมและส่วนรวม (Chai Photisita, 2000)

จากความหมายและความสำคัญของการมีส่วนร่วมและการมีจิตสำนึกที่จะมีความสำคัญในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า สามารถ ใจเดี้ย, สิทธิ รัตนปัญญา, จันจิราภรณ์ สาทันไตรภพ และเอมพิกา ตาใจ (2565) ได้ระบุแนวทางในการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนคือการสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วม และพบว่าวิจัยโดยส่วนใหญ่จะมุ่งศึกษาที่พฤติกรรมกรมีส่วนร่วม เช่น วิถีรัตน์ มีเพิ่มพูนศรี, ปิยะนุช เงินชูศรี และสุกัญญา ทอมหวาน (2564) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในหมู่บ้านจัดสรรแห่งหนึ่งในจังหวัดปทุมธานี พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก คณิต เรื่องขจร, เฉลิมพงษ์ จันทร์สุขา, วุฒิวัฒน์ อนันต์พุฒิเมธ และพีรพัฒน์ จันทร์ฉาย (2564) ได้รายงานการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนในจังหวัดสระแก้วอยู่ในระดับปานกลาง นฤนาท ยืนยง และพิชานาถ เงินดีเจริญ (2565) ศึกษาและรายงานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา พบค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้จากการทบทวนพบว่าข้อมูลรายงานการศึกษาในช่วงเวลาพ.ศ. 2560-2566 นี้พบเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอย สำหรับข้อมูลการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนมีค่อนข้างจำกัด

จากความสำคัญของปัญหาในพื้นที่ และความสำคัญของการมีส่วนร่วมและการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมและการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเขาตาโล 2 ในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญที่จะนำไปสู่การออกแบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่ออธิบายปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการมีจิตสำนึก ความรู้ในภาพรวม ปัจจัยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย การมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย ของประชาชนชุมชนเขาตาโล 2 ในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

2.2 เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย กับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย และการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย ของประชาชนชุมชนเขาตาโล 2 ในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

3. วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional descriptive study) เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมีนาคม - พฤษภาคม 2564

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ตัวแทนหลังคาเรือนที่อยู่ในชุมชนเขาตาโล 2 ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี จำนวน 1,064 หลังคาเรือน (สำนักงานทะเบียน เขตพื้นที่ ท้องถิ่นเทศบาลเมืองหนองปรือ จังหวัดชลบุรี, 2562)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนหลังคาเรือนซึ่งมีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่อยู่ในชุมชนเขาตาโล 2 ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ทั้งหมด จำนวน 282 หลังคาเรือน ซึ่งกำหนดขนาดตัวอย่าง ด้วยการใช้สูตรของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และได้ปรับขนาดตัวอย่างโดยเพิ่มสำรองสำหรับแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ หรือข้อมูลไม่ครบถ้วนเป็นขนาดตัวอย่าง 300 หลังคาเรือน (คิดเป็นร้อยละ 6.38 ของขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้) การสุ่มตัวอย่างผู้ศึกษากำหนดแบ่งพื้นที่ชุมชนเขาตาโล 2 เป็น 3 เขตตามลักษณะการกระจายของหลังคาเรือนในชุมชนและใช้วิธีสุ่มตัวอย่างหลังคาเรือนแบบ (Accidental sampling) สุ่มเก็บตัวแทนหลังคาเรือนจากทั้ง 3 เขต เขตละ 100 หลังคาเรือน รวมตัวอย่างทั้งสิ้น 300 หลังคาเรือน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยคือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ภูมิสำเนา ลักษณะคำถามเป็นแบบเปิด และคำถามแบบปิด

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการมีจิตสำนึก โดยความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย จำนวน 10 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการมีจิตสำนึก จำนวน 10 ข้อ รวมทั้งหมดส่วนนี้จำนวน 20 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือก 2 คำตอบ คือ ใช่ และ ไม่ใช่ โดยเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ตอบถูก 1 คะแนน ตอบผิด 0 คะแนน ใช้เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนน ตามหลักเกณฑ์ของ Bloom (1971)

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย คำถามจำนวน 10 ข้อ ลักษณะคำตอบให้เลือก 3 คำตอบ คือ น้อย มาก และมากที่สุด โดยเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ มากที่สุด 3 คะแนน มาก 2 คะแนน และน้อย 1 คะแนน ใช้เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนนของ Best (1977)

ส่วนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย คำถาม จำนวน 10 ข้อ ลักษณะคำตอบให้เลือก 3 คำตอบ คือ น้อย ปานกลาง และมาก โดยเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ มาก 3 คะแนน ปานกลาง 2 คะแนน และน้อย 1 คะแนน ใช้เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนนของ Best (1977)

ส่วนที่ 5 การมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย คำถาม จำนวน 10 ข้อ ลักษณะคำตอบให้เลือก 3 คำตอบคือ ทุกครั้ง บางครั้ง และไม่เคยปฏิบัติ โดยเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ข้อความเชิงบวก ทุกครั้ง 3 คะแนน บางครั้ง 2 คะแนน และไม่เคยปฏิบัติ 1 คะแนน ข้อความเชิงลบ ทุกครั้ง 1 คะแนน บางครั้ง 2 คะแนน และไม่เคยปฏิบัติ 3 คะแนน ใช้เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนนของ Best (1977)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือส่วนความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) มีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.65 – 1.0 ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่า KR-20 (ส่วนความรู้) และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (ส่วนความคิดเห็น การมีส่วนร่วม และการมีจิตสำนึก) และค่าอำนาจจำแนก โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีค่าในแต่ละส่วน ดังนี้ 1) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการมีจิตสำนึก มีค่า KR-20 เท่ากับ 0.72 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 ค่าอำนาจจำแนก 0.11 - 0.83 3) การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 ค่าอำนาจจำแนก 0.45 – 0.83 4) การมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 ค่าอำนาจจำแนก 0.29 – 0.77 ทั้งนี้ค่าคุณภาพของเครื่องมือเกือบทุกส่วนเป็นไปตามเกณฑ์ สำหรับข้อคำถามที่มีค่าคุณภาพส่วนอำนาจจำแนกที่น้อยกว่า 0.2 (ค่าเกณฑ์คุณภาพอำนาจจำแนกต้องไม่น้อยกว่า 0.2) ได้มีการปรับแก้ข้อคำถามนั้นเพื่อให้มีคุณภาพดีขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการมีจิตสำนึก ความรู้ในภาพรวม (ค่ารวมของความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยและความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการมีจิตสำนึก) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย การมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด
2. ข้อมูลความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา วิเคราะห์โดยสถิติอ้างอิง (Inferential statistic analysis) ไคสแควร์ (Chi-square) และสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product moment correlation) โดยระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาโครงการวิจัย รหัส G-HU188/2563 ลงวันที่ 20 พฤศจิกายน 2563

5. ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 60.33 มีอายุระหว่าง 41 – 60 ปี ร้อยละ 47.33 รองลงมาคืออายุระหว่าง 20 – 40 ปี ร้อยละ 40.00 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 30.67 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 30.00 และระดับปริญญา ร้อยละ 27.33 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 31.33 รองลงมาคืออาชีพค้าขาย ร้อยละ 30.67 และประกอบธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 13.67 กลุ่มตัวอย่างมีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 56.67 รองลงมาคือรายได้อยู่ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท ร้อยละ 25.67 และรายได้อยู่ระหว่าง 20,001 – 30,000 บาทขึ้นไป ร้อยละ 17.66 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนเขาตาโล 2 มาตั้งแต่เกิด ร้อยละ 91.0

ตารางที่ 1 ระดับของความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการมีจิตสำนึก ความรู้ในภาพรวม ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย การมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย (n = 300)

ตัวแปร	ระดับของตัวแปร จำนวน (ร้อยละ)			\bar{x}	S.D.	max	min
	มาก	ปานกลาง	น้อย				
1. ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	281 (93.67)	14 (4.67)	5 (1.66)	9.18	1.14	10	5
2. ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการมีจิตสำนึก	278 (92.67)	22 (7.33)	0 (0.00)	9.16	1.07	10	6
3. ความรู้ในภาพรวม (การจัดการขยะมูลฝอย การมีส่วนร่วมและการมีจิตสำนึก)	275 (91.67)	25 (8.33)	0 (0.00)	18.33	2.01	20	13
4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย	29 (9.67)	223 (74.33)	48 (16.00)	19.50	3.31	30	12
5. การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย	138 (46.00)	161 (53.67)	1 (0.33)	22.87	2.81	30	16
6. การมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย	151 (50.33)	147 (49.00)	2 (0.67)	23.67	2.81	30	16

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการมีจิตสำนึก ความรู้ในภาพรวม ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย และการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการมีจิตสำนึก ความรู้ในภาพรวม ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย การมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านดังนี้ 1) ด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 93.67 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 4.67 มีค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) 9.18 (1.14) คะแนน ค่าต่ำสุด 5 คะแนน ค่าสูงสุด 10 คะแนน 2) ด้านความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการมีจิตสำนึก พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการมีจิตสำนึก อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 92.67 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 7.33 มีค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) 9.16 (1.07) คะแนน ค่าต่ำสุด 6 คะแนน ค่าสูงสุด 10 คะแนน 3) ด้านความรู้ในภาพรวม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 91.67 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 8.33 มีค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) 18.33 (2.01) คะแนน ค่าต่ำสุด 13 คะแนน ค่าสูงสุด 20 คะแนน 4) ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 74.33 รองลงมาอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 16.00 มีค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) 19.50 (3.31) คะแนน ค่าต่ำสุด 12 คะแนน ค่าสูงสุด 30 คะแนน 5) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 53.67 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 46.00 มีค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) 22.87 (2.81) คะแนน ค่าต่ำสุด 16 คะแนน

ค่าสูงสุด 30 คะแนน 6) ด้านการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 50.33 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 49.00 มีค่าเฉลี่ย(ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) 23.67 (2.81) ค่าต่ำสุด 16 คะแนน ค่าสูงสุด 30 คะแนน

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ กับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย (n=300)

อาชีพ	การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย จำนวน (ร้อยละ)		Chi-square	p-value
	น้อยกว่าค่าเฉลี่ย	เท่ากับค่าเฉลี่ยและสูงกว่า		
อาชีพ			11.502	<0.009*
เกษตรกร	10 (31.20)	22 (68.80)		
รับจ้าง	45 (47.90)	49 (52.10)		
ค้าขาย	35 (38.00)	57 (62.00)		
อาชีพอื่น ๆ	49 (59.80)	33 (40.20)		

*p-value < 0.001

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม และการมีจิตสำนึก ความรู้ในภาพรวม ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย กับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย และการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย (n = 300)

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	r	p-value
1) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการ ขยะมูลฝอย	การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย	-0.158	0.006*
	การมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย	0.063	0.276
2) ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม และการมีจิตสำนึก	การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย	-0.158	0.006*
	การมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย	0.063	0.276
3) ความรู้ในภาพรวม	การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย	-0.166	0.004*
	การมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย	0.049	0.402
4) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการจัดการขยะ มูลฝอย	การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย	0.165	0.004*
	การมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย	0.192	0.001*

*p-value < 0.01

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการมีจิตสำนึก ความรู้ในภาพรวม ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย กับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย และการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย

จากตารางที่ 2 และ 3 พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p=0.009) ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลอื่นไม่พบความสัมพันธ์ (ข้อมูลไม่ได้แสดง) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์ทางลบกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (r =-0.158

$p=0.006$) ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการมีจิตสำนึก มีความสัมพันธ์ทางลบกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ($r = -0.158$ $p=0.006$) และความรู้ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางลบกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ($r = -0.166$ $p=0.004$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ($r = 0.165$ $p=0.004$) และการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย ($r = 0.192$ $p=0.001$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยอื่นไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยและการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย

6. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่าระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ระดับความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งผลนี้เป็นไปในทำนองเดียวกับการศึกษาของ นภัสรพี แถบเงิน, ละมัย ร่มเย็น และ สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง (2565) ได้รายงานว่าการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลนครสกลนคร มีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในส่วนของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในชุมชนเขาตาล 2 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษานี้ของสุภาณี ศรีมงคล (2565) ที่พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลนาอ้อ จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเขาตาล 2 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปในทำนองเดียวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะในเขตเทศบาลนครสกลนครโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (นภัสรพี แถบเงิน และคณะ, 2565) แต่มีความแตกต่างจาก พิระพงษ์ ดอกคำ (2565) ที่ได้รายงานการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและไม่สอดคล้องกับผลการศึกษานี้ของทับทิม แสงงาม (2562) โดยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ส่วนผลการศึกษาระดับการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย ในวิจัยครั้งนี้พบว่าระดับการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนชุมชนเขาตาล 2 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 50.33) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครที่ กัญธณิศา วัฒนพานิชกุล (2563) ที่รายงานว่ามีทัศนคติที่ดีต่อคุณค่าของสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง

ซึ่งจากผลการศึกษาระดับของปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการมีจิตสำนึกเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ระดับของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเขาตาล 2 จะเห็นได้ว่าแม้ประชาชนในชุมชนจะมีระดับความรู้ในประเด็นที่ศึกษาอยู่ในระดับมาก แต่ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาส่วนใหญ่ยังอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และระดับการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอยซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่ใกล้เคียงกับระดับปานกลางนั้น ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวบ่งชี้ถึงหน้าต่างแห่งโอกาสของภาคส่วนต่าง ๆ ในชุมชนที่จะส่งเสริมให้ประชาชนได้ปรับเปลี่ยนมุมมองและเล็งเห็นถึงความสำคัญของสภาพปัญหาขยะมูลฝอยและโอกาสที่ปัญหานี้จะส่งผลกระทบต่อตนเองและชุมชน รวมถึงโอกาสที่จะเสริมสร้างการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนและได้มีแผนดำเนินการเกี่ยวกับการปลูกจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอยต่อไปได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการยกระดับความคิดเห็น ระดับการมีส่วนร่วมและระดับของจิตสำนึกเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมของชุมชนเขาตาล 2 ให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

จากผลการศึกษาพบว่า อาชีพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการศึกษาจากปัจจัยส่วนอาชีพนั้นเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการที่จะดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ถ้าหากจะเริ่มต้นในการดำเนินการปัจจัยอาชีพ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ต้องคำนึงถึง ซึ่งผลการศึกษาที่มีความ

สอดคล้องกับการศึกษาของ อรพิน ปิยะสกุลเกียรติ (2559) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อ การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ของชุมชน พบว่า อาชีพที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน สอดคล้องกับ บุญจง ชาว สิทธิวงศ์ (2554) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน พบว่า อาชีพที่มีผลต่อการมี ส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอย และยังสอดคล้องกับพรณิภา มาลี และรัฐบุรุษ คุ่มทรัพย์ (2565) ที่พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำบัว อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน โดยรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้การประกอบอาชีพเป็นการกิจที่สำคัญสำหรับการดำรงชีวิต อาชีพจะมีความเกี่ยวข้องกับการใช้เวลา ประมาณ 1 ใน 3 ของชีวิต (Super, 1957) ดังนั้นการประกอบอาชีพแต่ละอาชีพซึ่งจะมีเวลาที่อาจจะมีเวลาแตกต่างกัน มีภารกิจ ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของตนเป็นเหตุให้มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยที่แตกต่างกัน

เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยส่วนความรู้ ทั้งความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการมี จิตสำนึก และความรู้ในภาพรวม พบว่ามีความสัมพันธ์ทางลบกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์มีลักษณะในทำนองเดียวกับรายงานของ พระครูสุวรรณจันทนิวิฐ (2566) ระบุว่าปัจจัยที่ ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด่านซ้ายจังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจัยที่มี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับบุญพิชชา จิตต์ภักดี และผ่องศรี เกียรติศรณภา (2552) ที่พบว่าพยาบาลมีความรู้เกี่ยวกับนโยบายสุขภาพแห่งชาติโดยรวมอยู่ในระดับสูงแต่โดยส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมใน กระบวนการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ แต่ผลการศึกษานี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ Vassanadumrongdee and Kittipongvises (2018), ชนนัฐพัทธ์ เรณู และวิราสิริ วีสิริวิรุ (2566) ที่พบว่าความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอยชุมชนมี ความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจและการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชน และไม่สอดคล้องกับอังสิณี กั้น สุขเจริญ (2561) ที่พบว่าความรู้ในการดำเนินการด้านประกันคุณภาพไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้าน ประกันคุณภาพ ซึ่งจะเห็นได้จากผลการศึกษานี้และการศึกษาก่อนหน้ารูปแบบของความสัมพันธ์ของความรู้กับการมีส่วนร่วม นั้นอาจจะมีในลักษณะทิศทางตรงกันข้าม ทิศทางเดียวกัน หรืออาจจะไม่มีความสัมพันธ์กันได้ ทั้งนี้ปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการ ส่วนร่วมที่สำคัญ เช่น การเปิดโอกาสให้ได้มีส่วนร่วม การนำฐานข้อมูลที่เป็นมาใช้งาน การแสดงให้ประชาชนได้เห็นถึง อิทธิพลของการมีส่วนร่วมต่อชุมชนนั้นๆ (Maptionnaire, 2023) ปัจจัยดังกล่าวข้างต้นอาจจะเป็นปัจจัยจำกัดการมีส่วนร่วม ของประชาชนที่มีความรู้ได้ จากผลการศึกษานี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับมากแต่มีความสัมพันธ์ทางลบ กับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งอาจจะเกิดจากการขาดโอกาสที่จะได้เข้ามามีส่วนร่วม ขาดการนำ ฐานข้อมูลในชุมชนมาใช้ประโยชน์ หรืออาจรวมถึงประชาชนยังไม่ได้ทราบถึงอิทธิพลของการมีส่วนร่วมของตนเองต่อการ จัดการขยะมูลฝอยของชุมชน

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมี ส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย และการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลนี้สอดคล้องกับ Anderson, Böhmelt, & Ward. (2017) ที่ได้ระบุว่าความคิดเห็นของประชาชนนำไปสู่การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา สิ่งแวดล้อม รวมถึง Sattayapanich, Janmaimool, & Chontanawat. (2022) ที่รายงานถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ถึง คุณค่าทางนิเวศของชุมชนเป็นปัจจัยทำนายที่ดีที่สุดในการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของโครงการ ผลการศึกษานี้อาจกล่าวได้ว่า ประชาชนในชุมชนมีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาที่สำคัญของชุมชนและอาจจะส่งผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัวและชุมชนความคิดเห็นดังกล่าวจึงอาจเป็นเหตุให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนและมี จิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอยมากขึ้นเนื่องจากมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอาจจะส่งผลกระทบต่อตนเองและ ครอบครัวได้

7. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้

1. ผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงโอกาสของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะดำเนินให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในระดับต่างๆ เช่น การมีส่วนร่วมในการรับรู้ปัญหาในภาพรวม มีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ และการมีส่วนในการบริหารจัดการอื่น ๆ ในการที่จะทำให้ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเขาตาโล 2 ดีขึ้น

2. การดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ชุมชนเขาตาโล 2 โดยเฉพาะเรื่องของการสร้างการมีส่วนร่วมนั้นควรให้ความสำคัญกับกลุ่มอาชีพเป็นสำคัญ

3. ผลการศึกษาพบว่าระดับจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอยเกือบครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างอยู่ระดับกลางและน้อย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรได้พิจารณาแผนในระยะยาวในการสร้างจิตสำนึกให้กับภาคส่วนต่าง ๆ ในชุมชน

4. ผลการศึกษาพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมและการมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย ดังนั้นกลวิธีที่สำคัญของการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเขาตาโล 2 คือการดำเนินการที่จะให้ประชาชนในชุมชนได้มีความเห็นว่าขยะมูลฝอยในชุมชนเป็นปัญหาที่สำคัญและอาจส่งผลกระทบต่อตนเอง คนใกล้ชิด และชุมชนที่อาศัยอยู่ต่อไปได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ผลการศึกษาพบว่าระดับการมีส่วนร่วมและระดับจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเขาตาโล 2 อยู่ในระดับที่สามารถพัฒนาให้สูงขึ้นกว่านี้ได้ จึงควรมีการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและการสร้างจิตสำนึกในปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน

2. ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนา R&D (Research and Development) ในพื้นที่ชุมชนเขาตาโล 2 เพื่อให้เกิดการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่อย่างเป็นระบบ

8. เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมมลพิษ. (2565). รายงานสถานการณ์สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทยปี พ.ศ. 2565. กรุงเทพฯ: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

กัญญณิศา วัฒนพานิชกุล. (2563). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในเขตเทศบาลนครสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร. วารสารสหศาสตร์, 19(2); 55-72.

คณิต เรืองขจร, เฉลิมพงษ์ จันทร์สุชา, วุฒิวัฒน์ อนันต์พุดมีธ และพีรพัฒน์ จันทร์ฉาย. (2564). การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน กรณี ศึกษาชุมชนวัดท่าเกษม ตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว. วารสาร Journal of Modern Learning Development, 6(5); 234-48.

ชนันฐพัทธ์ เรณู และวิราสิริรี วสีวีร์สิริ. (2566). การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ตำบลหุมสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิชาการสาธารณสุขชุมชน, 9(3); 125-134.

ฐิติรัตน์ มีเพิ่มพูนศรี, ปิยะนุช เงินชูศรี และสุกัญญา หอมหวาน. (2565). การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในหมู่บ้านจัดสรรแห่งหนึ่งจังหวัดปทุมธานี. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 5(1); 11-24.

ทับทิม แสงงาม. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วารสารละติจูด มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 3(2); 1-12.

เทศบาลเมืองหนองปรือ. (2562). แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2562. ชลบุรี

- เทศบาลเมืองหนองปรือ. (2566). **ข้อมูลพื้นฐานเทศบาลเมืองหนองปรือ**. <https://nongpruecity.go.th/content/environment7>. สำนักงานทะเบียน เขตพื้นที่ ท้องถิ่นเทศบาลเมืองหนองปรือ จังหวัดชลบุรี. (2562). **ข้อมูลประชากรในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ**. (เอกสารคัดสำเนา)
- ธนากร ระตะจารุ. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น. **วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร**, 1(2); 57-76.
- นภัสรพี แถบเงิน, ละมัย ร่มเย็น และสัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง. (2565). ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครสกลนคร. **วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ**, 2(5); 733-754.
- นฤนาท ยืนยง และพิชานาถ เงินดีเจริญ. (2565). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลสำพะเนียง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา. **วารสารวิชาการ และวิจัยมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**, 12(2); 279-297.
- บุญจง ขาวสิทธิวงศ์. (2554). ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยก มูลฝอยชุมชนในเขตยานนาวา. **วารสารสมาคมนักวิจัย**, 16(3); 152-161.
- บุญพิชชา จิตต์ภักดี และผ่องศรี เกียรติศนาภา. (2552). ความรู้และการมีส่วนร่วมของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับนโยบายสุขภาพแห่งชาติ. **วารสารสภาการพยาบาล**, 24(3); 70-80.
- พรธนิภา มาสี และรัฐบุรุษ คุ่มทรัพย์. (2565). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำบัว อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน. **วารสารวิชาการ วิจัย และนวัตกรรม มสธ**, 2(1); 63-78.
- พระครูสุวรรณจันทนิวิฐ. (2566). การพัฒนารูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี. **วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์**, 8(1); 189-200.
- พีระพงษ์ ดอกคำ. (2565). มีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม. **วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)**, 16(1); 371-386.
- สุรัชย์ วัฒนจันทร์. (2554). จิตสาธารณะของชุมชนเมืองกับการกำจัดขยะ. **วารสารการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน**, 18(2); 185-198.
- สามารถ ใจเตี้ย, สิวลี รัตนปัญญา, จันจิราภรณ์ สหกันไทรภพ และเอมพิกา ตาใจ. (2566). การทบทวนแนวปฏิบัติการประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. **วารสารก้าวทันโลกวิทยาศาสตร์**, 23(1); A11-A26.
- อรพิน ปิยะสกุลเกียรติ. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรี. **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์**, 10(1); 106-115.
- อังสินี กันสุขเจริญ. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้และทัศนคติกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี. **วารสารศาสตร์การศึกษาและการพัฒนามนุษย์**, 2(1); 27-38.
- Anderson, B., Böhmelt, T., & Ward, H. (2017). Public opinion and environmental policy output: a cross-national analysis of energy policies in Europe. **Environmental Research Letters**, 12(11); 1-10.
- Best, J.W. (1977). **Research in Education**. (3 rd ed) Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, Inc.
- Bloom, Benjamin S., et al. (1971). **Hand book on Formative and Summative Evaluation of Student Learning**. New York: Mc Graw-Hill Book Company.

- Chai Photisita, et al. (2000). **A Study of Thai Consciousness in the Public Domain: A Case Study of Bangkok Metropolis Research**. NakhonPathom: Institute for Population and Social Research Mahidol University.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). **Determining sample size for research activities**. *Educational and Psychological Measurement*, 30; 607-610.
- Maptionnaire. (2023). **Community Engagement Trends**. (March 23, 2024) from <https://www.maptionnaire.com/blog/3-principles-for-public-participation>.
- Sattayapanich, T., Janmaimool, P., & Chontanawat, J. (2022). Factors Affecting Community Participation in Environmental Corporate Social Responsibility Projects: Evidence from Mangrove Forest Management Project. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 8(4).
- Super, Donald. E. (1957). **Career pattern as a basic for vocational**. New York: Harper and Brothers.
- Vassanadumrongdee S, Kittipongvises S. (2018). **Factors influencing source separation intention and willingness to pay for improving waste management in Bangkok, Thailand**. *Sustainable Environment Research*. Mar 1, 28(2); 90-99.